

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	2	3	0
0	0	0	3

Exam. Code :

0	0	0	3
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 3rd Semester
1128

MUSIC INSTRUMENTAL (In all Mediums)

Paper-A (Theory)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 45

Note :- Attempt any **five** questions in all selecting at least **one** question from each part. All questions carry equal marks.
Question No. 9 is compulsory.

UNIT-I

1. Explain in detail about merits and demerits of a Vadak.
2. What is the utility of Gram in music ? Write in brief.

UNIT-II

3. What do you know about alap ? How many types of alap are there ?
4. Write in detail on Alptava and Bahutava.

UNIT-III

5. Write a character sketch of Ustad Alaoudin Khan Sahib.
6. What is the contribution of Pandit Vishnu Digambar Paluskar to Indian music ?

UNIT-IV

7. Write any one Razakhani Gat in your syllabus ragas with a brief description of the raga of the Razakhani Gat.
8. Write Rupak Tal with ekgun and dugun laykaries.

9. Answer the following questions :

- (a) Write the names of any two Gamaks.
- (b) How many Grams are there ?
- (c) What is Alap ?
- (d) How many matras of ektaal are there ?
- (e) Write aroh avroh of Bheemplasi.
- (f) What is the Jati of Bihag Raga ?
- (g) Write any two merits of a Vadak.
- (h) Write two todas in any of your syllabus Ragas.
- (i) What is the Thaata of Raga Bihag ?

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रत्येक यूनिट से एक प्रश्न का चयन करते हुए सभी में से पांच प्रश्न करो। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं। प्रश्न संख्या 9 अनिवार्य है।

यूनिट-I

1. वादक के गुण और दोषों के बारे में बताएं।
2. ग्राम की संगीत में क्या उपयोगिता है ? संक्षेप में बताएं।

यूनिट-II

3. आलाप के बारे में आप क्या जानते हो ? आलाप के कितने प्रकार हैं ?
4. अलपत्व और बहुत्व के बारे में विस्तारपूर्वक बताएं।

यूनिट-III

5. उस्ताद अलाउद्दीन खान साहिब के जीवन का परिचय दीजिए।
6. पण्डित विष्णु दिगम्बर पलूसकर जी का भारतीय संगीत को क्या योगदान है ?

यूनिट-IV

7. अपने पाठ्यक्रम के रागों में से किसी एक रजाखानीगत का संक्षिप्त परिचय देते हुए उसमें एक रजाखानी गत लिखें।

8. रूपक ताल को एकगुन और दुगुन लयकारी में लिखें।
9. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दें :-
 - (क) किन्हीं दो गमकों के नाम लिखें।
 - (ख) ग्राम कितने प्रकार के हैं ?
 - (ग) आलाप किसे कहते हैं ?
 - (घ) एकताल की कितनी मात्राएं हैं ?
 - (ङ) भीमपतासी का आरोह अवरोह लिखें।
 - (च) बिहग राग की जाति क्या है ?
 - (छ) वादक के कोई दो गुण लिखें।
 - (ज) अपने पाठ्यक्रम के रागों में से किसी एक राग में दो तोड़े लिखें।
 - (झ) बिहग राग का थाट क्या है ?

(पंजाबी अठ्ठाई)

ਨੋਟ :- ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ-1

1. ਵਾਦਕ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ।
2. ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕੀ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਹੈ ? ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਅਲਾਪ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ? ਅਲਾਪ ਦੀਆਂ ਕਿੱਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ?
4. ਅਲਪਤਵ ਤੇ ਬਹੁਤਵ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਉਸਤਾਦ ਅਲਾਉਦੀਨ ਖਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪਰਿਚੈ ਲਿਖੋ।
6. ਪੰਡਿਤ ਵਿਸ਼ਣੂ ਦਿਗੰਬਰ ਪਾਲੂਸਕਰ ਜੀ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਆਪਣੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦਾ ਪਰਿਚੈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਰਾਜਾਖਾਨੀ ਗਤ ਲਿਖੋ।
8. ਰੂਪਕ ਤਾਲ, ਇੱਕਗੁਣ ਤੇ ਦੁੱਗਣ ਲੈਅਕਾਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖੋ :
9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :
 - (ੳ) ਕਿਸੇ ਦੋ ਗਾਮਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 - (ਅ) ਗ੍ਰਾਮ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ?
 - (ੲ) ਆਲਾਪ ਕੀ ਹੈ ?
 - (ਸ) ਇੱਕਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਂ ਹਨ ?
 - (ਹ) ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਦਾ ਅਰੋਹ ਅਵਰੋਹ ਲਿਖੋ।
 - (ਕ) ਬਿਹਾਗ ਦੀ ਜਾਤੀ ਕੀ ਹੈ ?
 - (ਖ) ਵਾਦਕ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।
 - (ਗ) ਆਪਣੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਰਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਤੋੜੇ ਲਿਖੋ।
 - (ਘ) ਬਿਹਾਗ ਕਿਸ ਥਾਟ ਦਾ ਰਾਗ ਹੈ ?